

BESZÁMOLÓ
„A VÁLLALATI COMPLIANCE HATÁSA A JOGI SZANKCIÓK KIALAKÍTÁSÁRA
– ÚTON EGY KOHERENS SZANKCIÓRENDSZER FELÉ” CÍMŰ NEMZETKÖZI
KONFERENCIÁRÓL

REPORT ABOUT THE INTERNATIONAL CONFERENCE 'CORPORATE
COMPLIANCE AS A CHALLENGE FOR THE DESIGN OF LEGAL
CONSEQUENCES - ON THE WAY TO A COHERENT SANCTION SYSTEM IN
CORPORATE CRIMINAL LAW' OF THE HUMBOLDT RESEARCH GROUP
PROJECT

Jacsó Judit* – Szikszai Dóra**

A Miskolci Egyetem Állam- és Jogtudományi Karának és a Heidelbergi Egyetem Jogi Karának büntetőjogi intézetei az Alexander von Humboldt Alapítvány ALUMNI programja keretében meghirdetett „*Institutpartnerschaften*” (Intézeti partnerség) c. pályázati kiírására sikeres pályázatot nyújtottak be. Az elnyert intézeti partnerségi projekt címe: „*Zur Systematisierung der strafrechtlichen Verantwortung von und in Unternehmen*” / „*Vállalatok büntetőjogi felelősségének rendszerezése*”

A Humboldt partnerségi projekt keretében a Heidelbergi Egyetem és a Miskolci Egyetem által hibrid formában 2022. október 17. napján került megrendezésre „*A vállalati compliance hatása a jogi szankciók kialakítására – úton egy koherens szankciórendszer felé*” („*Unternehmenscompliance als Herausforderung für die Gestaltung der Rechtsfolgen – auf dem Weg zu einem schlüssigen Sanktionssystem im Wirtschaftsstrafrecht*”) című harmadik nemzetközi konferenciára. A konferencia előadói a compliance témáját többféltre szempontból járták körbe és mindeközben arra a kérdésre is választ kaptak a konferencia résztvevői, hogy mit jelent e fogalom és milyen hatást gyakorol a szankciórendszerre.

A „compliance” legáltalánosabb értelemben - szervezeti megközelítésből - a jogkövető magatartás tanúsítását, a jogszabályi előírásoknak, belső szabályoknak, illetve egyéb követendő ajánlásoknak megfelelő magatartás elérését szolgáló intézkedések gyűjtőfogalma.¹ A compliance programok/intézkedések jelentősége egyre nő a globalizált világunkban és egyik fontos velejárója, hogy a vállalatban belüli alapvető jogkövető hozzáállás hatására a szabályszegések elkövetésének valószínűsége csökkenni fog. Így a felelősségre vonással járó esetek elkerülhetővé válhatnak.

A Miskolci Egyetem Állam- és Jogtudományi Kara hazánkban elsőként hirdetett meg Compliance (megfelelési) szakjogász posztgraduális szakirányú továbbképzést a 2019/2020-as tanévben. Karunk évek óta elkötelezett az iránt, hogy a meghirdetett képzések során ötvözni

* Tanszékvezető egyetemi tanár, Miskolci Egyetem Állam- és Jogtudományi Kar, Büntetőjogi és Kriminológiai Intézeti Tanszék

** Joghallgató, Miskolci Egyetem Állam- és Jogtudományi Kar

¹ Lásd a témáról bővebben: Kocziszky György - Kardkovács Kolos: A compliance szerepe a közösségi értékek és érdekek védelmében. Elmélet és gyakorlat. Akadémia Kiadó, 2020.; Jacsó Judit: Compliance menedzsment szerepe és jelentősége a vállalatokon belül. Miskolci Jogi Szemle, 2020/ 4. Különszám, 72-82. o. https://www.mjsz.uni-miskolc.hu/files/16241/12_jacs%C3%B3judit_t%C3%B6rdelt.pdf; Jacsó Judit: A compliance fogalmáról és szerepéről a gazdasági életben. Miskolci Jogi Szemle 2019. 1. Különszám., 82-91. o. https://www.mjsz.uni-miskolc.hu/files/8169/11_jacsjudit.pdf; Ambrus István – Mezei Kitti – Molnár Erzsébet: Magyarázat a compliance jogszabályairól. I. Általános és büntetőjogi compliance. Wolters Kluwer Hungary, Budapest 2021.

tudja az elméleti és gyakorlati ismeretek körét. A nemzetközi konferencia központi kérdése, hogy a compliance milyen hatást fejt ki a jogi szankciók kialakítására és alkalmazására. E témát nemzetközi kitekintésben vizsgálja a rendezvény.

A konferencián három uniós tagország (Magyarország, Ausztria, Németország) elméleti és gyakorlati szakemberei vettek részt előadóként. A konferencia témaköre olyan aktuális, fókuszált területnek tekinthető, amely mind az jogtudomány művelői, mind pedig a gyakorlati szakemberek nagy érdeklődésére tartott számot. Ezt mutatja az előadói kör és a konferenciára bejelentkezők száma egyaránt. A konferencia a vállalati compliance (megfelelés) témakörét érintette inter- és intradisziplináris szempontból.

A konferenciát Dr. Varga Zoltán dékánhelyettes (Miskolci Egyetem, Állam- és Jogtudományi Kar), Prof. Dr. Dr. h.c. Gerhard Dannecker egyetemi tanár, projektvezető (Heidelbergi Egyetem, Jogtudományi Kar), és Dr. Steffen Mehlich, az Alexander von Humboldt Alapítvány Támogatási és Hálózati Osztályának osztályvezetője nyitotta meg. Az előadások öt szekció keretei között zajlottak.

Az első szekciót, mely a „A jogi személyekkel szembeni szankciók kialakítása a jogállamban” címet viselte, annak vezetője, Prof. Dr. Dr. h.c. Gerhard Dannecker egyetemi tanár (Heidelbergi Egyetem) nyitotta meg színvonalas előadásával, mely a compliance-t, mint büntetőjogi, közigazgatási és polgári jogi szankciók elkerülését célzó stratégiaként mutatta be a hallgatóságnak. Ezt követte Dr. Tóth Andrásnak, a Gazdasági Versenyhivatal elnökhelyettesének, a Versenytanács elnökének prezentációja a kartelljogban megjelenő szankciókról, majd Prof. dr. Jacsó Judit egyetemi tanár (Miskolci Egyetem) végzett összehasonlító elemzést az előzetes és utólagos compliance intézkedések hatásairól hazánkban, illetve Németországban.

A Prof. Dr. Farkas Ákos egyetemi tanár (Miskolci Egyetem) moderálásával zajló „A magánszemélyek és a szervezetek elleni szankciók, mint a vállalati bűnözés elleni összehangolt rendszerek” című második szekcióban elsőként Dr. Sántha Ferenc egyetemi docens (Miskolci Egyetem) értekezését hallhattuk Dr. Udvarhelyi Bence PhD (Miskolci Egyetem) előadásában a jogi személyekkel szembeni büntetőjogi szankciókról, illetve az ezzel szorosan összefüggő „ne bis in idem” elvből fakadó korlátokról. Ezután Prof. Dr. Robert Kert egyetemi tanár (Bécsi Közgazdaságtudományi Egyetem) ismertette a koronatanúkra és a whistleblowing-ra vonatkozó szabályokat, Prof. Dr. Dr.h.c. Gerhard Dannecker egyetemi tanár (Heidelbergi Egyetem) pedig az angol-amerikai modellen alapuló büntetési irányelvek bevezetésének kérdését vetette fel.

A harmadik, „Compliance az intra- és interdisziplináris diskurzusban I.” című szekció nyitóelőadása Fabian Hermann bűnügyi tanácsos (Offenburgi Rendőrkapitányság, Offenburgi Bűnügyi Rendőrigazgatóság, 5. bűnügyi vizsgálati osztály) „A kriptoeszközökkel való visszaélés és a bűnözés, különös tekintettel a pénzmosásra” című előadása volt, melyet dr. Halász Csenge összefoglalásában és tolmácsolásában hallgathatott végig a közönség. Prof. Dr. Monika Bobbert egyetemi tanár (Weszfáliai Wilhems Egyetem Münster) a compliance-t egy teljesen más megközelítésből, az egészségügy szempontjából vizsgálta, a klinikai etikai konzultáció szabályait ismertette ezzel. A szekciót Prof. Dr. Barta Judit egyetemi tanár (Miskolci Egyetem) zárta „A compliance a kartelljogban” című előadásával. A szekciót Prof. Dr. Jacsó Judit egyetemi tanár (Miskolci Egyetem) vezette.

A harmadik szekció folytatásaként, Csemáné Dr. Váradi Erika egyetemi docens (Miskolci Egyetem) vezetése alatt, Dr. Udvarhelyi Bence PhD (Miskolci Egyetem) osztotta meg gondolatait a compliance-ről, mint az Európai Unió pénzügyi érdekeit védő intézményről. Ezt követte Dr. Tóth Hilda egyetemi docens (Miskolci Egyetem) és Dr. Szekeres Bernadett adjunktus (Miskolci Egyetem) közös munkája, melynek keretein belül ismét újabb szemszögből, a munkajog szemüvegén keresztül láthattunk rá a belső vizsgálatok rendszerére.

Végül, de nem utolsó sorban, az ötödik szekcióban, Prof. Dr. Róth Erika egyetemi tanár (Miskolci Egyetem) szekcióvezetésével Prof. Dr. Robert Kert egyetemi tanár (Bécsi Közgazdaságtudományi Egyetem) összefoglalta ezt a tág és szerteágazó témakört, megfogalmazta jövőbeli kilátásait és felvetette az egyéni és szervezeti szankciók összehangolt rendszerének lehetőségét és szükségességét. Az ünnepélyes zárszót Prof. Dr. Dr.h.c. Gerhard Dannecker egyetemi tanártól (Heidelbergi Egyetem) hallhattuk, ezzel lezárva ezt a nívós rendezvényt.

Az előadások német illetve angol nyelven hangzottak el, mindegyik előadást rövid magyar nyelvű fordítás vagy összefoglalás követte, melynél a Miskolci Jogi Kar fiatal oktatói, PhD hallgatói és joghallgatói működtek közre (Dr. Majoros Tünde, Dr. Halász Csenge, Szikszai Dóra). A konferencia sikerét jól jelzi, hogy azon elméleti és gyakorlati szakemberek, így bírák, ügyészek, ügyvédek, compliance szakemberek, valamint a büntető jogtudomány neves képviselői is részt vettek.

A konferencia a vírushelyzetre tekintettel hibrid formában került megtartásra, részben a Google Meet rendszeren keresztül 2022. október 17. napján 10.00 és 18.00 óra között.

A projekt célja a vállalatok, vállalkozások büntetőjogi felelősségére fókuszáló alap kutatások folytatása mellett a technológiai és társadalmi változásokra adandó kriminálpolitikai válaszok felvázolása. A projekt további célja olyan fiatal kutatók (doktori és posztdoktori hallgatók) bevonása, akik potenciális pályázói lehetnek a Humboldt Alapítvány egyéni kutatói pályázatainak. A projekt időtartama: 3 év (2020. július 1. - 2023. június 30.) Az intézetek közötti együttműködés keretében a Humboldt Alapítvány támogatásával a Heidelbergi Egyetem és Miskolci Egyetem közös szervezésében *évente egy-egy közös konferencia* megrendezésére nyílik lehetőség. A projektet nyitó és záró nemzetközi konferencia házigazdája a Miskolci Egyetem Állam- és Jogtudományi Kara. A konferenciákon elhangzott előadások *publikálásra* kerülnek. Emellett a Miskolci Jogi Kar projektben résztvevő oktatói (4 fő) egy hónapos *kutatási ösztöndíjban részesülnek* a Heidelbergi Egyetemen. Projektvezetők: Prof. Dr. Dr. h. c. Gerhard Dannecker (Heidelbergi Egyetem), Prof. Dr. Jacsó Judit (Miskolci Egyetem)

Az Institutspartnerschaftprojekt kiváló lehetőséget biztosított a szakmai tapasztalatcserére, valamint a résztvevők közötti *szakmai kapcsolatok elmélyítésére*, új szakmai kapcsolatok kialakítására is, továbbá hozzájárul a meglévő tudományos együttműködés fokozásához, valamint az Egyetem/Kar nemzetközi kapcsolatrendszerének bővítéséhez. A Miskolci Egyetem Állam- és Jogtudományi Kar több évre visszamenő kapcsolatot épített ki a Heidelbergi Egyetemmel és Prof. Dr. Dr. h.c. Gerhard Dannecker professzor úrral, aki a Kar rendszeres előadója és egyben az egyetem díszdoktora. Ennek a gyümölcsöző együttműködésnek az eredménye a Humboldt Alapítvány támogatásával megvalósuló projekt, amely keretében a Miskolci Egyetemen megrendezésre került a beszámoló tárgyát képező harmadik nemzetközi konferencia.

Prof. Dr. Dr. h.c. Gerhard Dannecker
(Heidelbergi Egyetem)

Prof. Dr. Robert Kert
(Gazdaságtudományi Egyetem, Bécs)

Unterstützt von / Supported by

Alexander von Humboldt
Stiftung/Foundation